

Belastingen

Fair Taxes

Juni 2011

**FAIR
POLITICS**
MAKE ———
DEVELOPMENT
WORK ———

Per jaar lopen ontwikkelingslanden naar schatting tot wel 500 miljard dollar mis via belastingparadijzen¹, bijna 7 keer het bedrag dat westerse landen per jaar uittrekken voor ontwikkelingssamenwerking. Gemiste inkomsten die ontwikkelingslanden hard nodig hebben voor investeringen in duurzame ontwikkeling en armoedebestrijding. Ook het Nederlandse belastingstelsel speelt een rol in de belastingontwijking van (hoofdzakelijk) multinationale ondernemingen. Hiermee ondermijnt het Nederlandse belastingstelsel het ontwikkelingsbeleid en brengt het realisatie van de Millennium Ontwikkelingsdoelen in gevaar.

Belastingontduiking en ontwijking¹ door rijke individuen en multinationale ondernemingen, zijn een belangrijke bron van de kapitaalstroom uit ontwikkelingslanden. Het zorgt ervoor dat ontwikkelingslanden flinke bedragen mislopen: de schattingen lopen uiteen van \$50 tot \$500 miljard per jaar². Naast het feit dat dit geld verdwijnt uit de economie van het ontwikkelingsland, wordt er over deze geldstroom ook geen belasting geheven.

Ondanks dat de geschatte bedragen zeer verschillen is het onmiskenbaar dat belastingontduiking- en ontwijking via belastingparadijzen een groot probleem vormt voor ontwikkelingslanden: zelfs de meeste voorzichtige schatting van \$50 miljard is gelijk

¹ Zie box 1 voor definities

aan het bedrag dat volgens de Wereldbank jaarlijks nodig is om de Millenniumdoelen te verwezenlijken.

Achtergrond

"It is a contradiction to support increased development assistance, yet turn a blind eye to actions by multinationals and others that undermine the tax base of a developing country."

Trevor Manuel, voormalig Minister van Financiën in Zuid-Afrika.

Interne oorzaken

Effectieve belastingheffing in een ontwikkelingsland is een van de manieren om de hulpafhankelijkheid van het land drastisch te verminderen. Een goedwerkend en rechtvaardig belastingstelsel geeft een overheid duurzame eigen middelen om te investeren in onderwijs, gezondheidszorg, infrastructuur en andere sociale voorzieningen. Zo wordt economische groei gestimuleerd: stabiele belastinginkomsten zijn bijvoorbeeld een belangrijke factor geweest bij de groei van de Aziatische tijgers³.

Belasting speelt verder een cruciale rol bij het verminderen van ongelijkheid in de samenleving en het versterken van politieke en openbare instituties. Belastingen zijn de meest zichtbare vorm van een sociaal contract tussen de staat en haar burgers. Wanneer belasting op een open en eerlijke manier wordt geïnd versterkt dit de legitimiteit van de regering doordat ze zich moet verantwoorden tegenover de burger. Zo wordt tegelijkertijd de democratisering van het land bevorderd. Ontwikkelingslanden hebben te kampen met zowel interne als externe problemen waardoor ze niet het (belasting)geld kunnen innen dat hen toekomt⁴. De interne oorzaken zijn onder andere onvoldoende capaciteit binnen de eigen belastingdienst, zwakke politieke instituties en wijdverspreide corruptie.

Externe oorzaken

Toenemende globalisering van de financiële markten is een van de oorzaken van de steeds verdergaande internationale belastingcompetitie. Landen willen hun belastingklimaat zo aantrekkelijk mogelijk maken voor buitenlandse investeerders. Ontwikkelingslanden zijn hier echter de dupe van. Multinationale ondernemingen gebruiken belastingparadijzen en belastingverdragen om hun kapitaal buiten het bereik van de fiscus te houden.

Ook de liberaliseringseisen opgelegd door het IMF en de Wereldbank (WB) hebben bijgedragen aan de lage belastinginkomsten van ontwikkelingslanden. De eisen die sinds

de jaren 80 door het IMF en de WB zijn opgelegd hebben ontwikkelingslanden gedwongen hun import- en exportheffingen flink te verlagen of zelfs af te schaffen. Tegelijkertijd hebben veel OESO-landen hun importheffingen op bananen, suiker en andere grondstoffen uit ontwikkelingslanden in stand gehouden. Vanwege de liberaliseringseisen zijn veel ontwikkelingslanden overgestapt naar BTW-heffing als voornaamste bron van overheidsinkomsten. BTW is echter lastiger te innen en - tenzij verschil wordt gemaakt tussen luxegoederen en voedingsmiddelen- het vergroot de kloof tussen arm en rijk⁵.

Internationale regelgeving

Informatie-uitwisselingsverdragen

Veel landen, zo ook Nederland, hebben informatie-uitwisselingsverdragen (Tax Information Exchange Agreements) met elkaar om het gebrek aan onderlinge financiële transparantie en dubbele belastingheffing te bestrijden.⁸ Bedrijven en landen willen voorkomen dat gelden uit investeringen in het buitenland zowel in het land waar geïnvesteerd is belast worden, als in het land waar het geld uiteindelijk ontvangen wordt.⁹ Dit fenomeen heet dubbele belastingheffing, en is iets wat bedrijven logischerwijs willen voorkomen.

Om dit te doen worden o.a. belastingverdragen opgesteld zoals TIEAs, zodat landen weten wat waar belast is. Er zijn twee modelconventies voor het opstellen van TIEAs: het VN model en het OESO model. Het OESO model prefereert belastingheffing over gelden uit buitenlandse investeringen in het land van de investeerder, in plaats van het land waar het geld daadwerkelijk verdient wordt. Het VN model, dat specifiek bedoelt is voor verdragen tussen geïndustrialiseerde en ontwikkelingslanden geeft wél de voorkeur aan belastingheffing in het land waar het geld verdient wordt¹⁰. Het VN model is daarom voordeliger voor ontwikkelingslanden. Zij zijn vaker het land waar geïnvesteerd wordt dan het investerende land, waardoor zij onder het OESO model belastinginkomsten mislopen.

Een groot probleem met de bilaterale aanpak van de TIEAs is dat ontwikkelingslanden niet in staat zijn vergaande afspraken te maken met belastingparadijzen door hun zwakke onderhandelingspositie¹¹. Zij kunnen de TIEAs daarom maar in beperkte mate gebruiken om belastingontwijking tegen te gaan. Daarnaast is het voor rijkere landen niet interessant om TIEAs aan te gaan met ontwikkelingslanden, wat omgekeerd niet geldt. Ontwikkelingslanden hebben veel baat bij info over belastingbetalingen in de grote financiële centra van deze wereld, terwijl de mate en importantie van belastingstromen

in ontwikkelingslanden vele malen lager ligt. Rijkere landen sluiten daarom liever verdragen waar zij meer voordelen uit kunnen halen dan alleen informatie-uitwisseling, zoals afspraken over belastingtarieven¹².

Financiële rapportage

Bedrijven in Europese lidstaten moeten hun financiële rapportage doen volgens de standaarden die vastgesteld worden door de International Accountancy Standards Board. Dit is een onafhankelijke internationale organisatie die de standaarden vaststelt waaraan bedrijven in hun jaarrapportages moeten voldoen. Deze International Financial Reporting Standards (IFRS) worden internationaal gehanteerd als de norm wat betreft financiële rapportage. De Vierde en Zevende Richtlijnen van de EU vormen het beleid van de EU met betrekking tot financiële rapportage. De EU hanteert de IFRS als norm die lidstaten moeten volgen op het gebied van financiële rapportage. Verandering in het Nederlandse belastingbeleid kan dus bewerkstelligd worden door of de IFRS aan te passen, of het Europese beleid, omdat lidstaten beiden moeten volgen.

Aanpassing van het beleid is nodig omdat het met de huidige IFRS niet inzichtelijk is hoe financiële stromen lopen binnen concerns en in welke landen winsten en belastingen worden afgedragen. Hierdoor is er geen controle mogelijk op de wijze waarop een bedrijf zijn geld investeert en afdraagt, met als gevolg dat het niet altijd mogelijk is het bedrijf hiervoor ten verantwoording te roepen. Een van de maatregelen die daarom steeds meer aan populariteit wint, is het zogenaamde 'country-by-country reporting'. Met country-by-country reporting moeten bedrijven hun financiële cijfers, zoals winst en belastingafdrachten, van ieder land waarin het actief is bekend maken. Hierdoor kunnen aandeelhouders en overheden in de gaten houden hoe bedrijven hun kapitaal laten stromen, en kunnen manieren om belastingbetaling te ontwijken zoals transfer pricing³ worden bestreden.

Nederlands Ontwikkelingsbeleid

Nederland heeft zich gecommitteerd aan het nastreven van de acht Millennium Ontwikkelingsdoelen (MDG) en de bijbehorende Monterrey Consensus die voorziet in hun financiering¹³. In het kader van een coherent belastingssysteem is met name MDG 8 (Global Partnership) van belang. Binnen MDG 8 wordt de ontwikkeling van een open, voorspelbaar en niet-discriminerend internationaal financieel stelsel nagestreefd¹⁴. Belastingen spelen hierbij een cruciale rol. Het Nederlandse belastingbeleid is vaak nadelig ten opzichte van ontwikkelingslanden, en daarmee dus in strijd met MDG 8. Er

³ Zie box 2

zijn een aantal redenen voor de schadelijke rol die het Nederlandse belastingbeleid speelt ten opzichte van ontwikkelingslanden.

Het Nederlandse financiële beleid

Er zijn twee soorten belastingparadijzen: 1) de financiële centra die hun bestaan te danken hebben aan het feit dat ze concurrerende -dus lage- belastingtarieven hanteren, 2) financiële centra die een normaal belastingklimaat voor binnenlandse economische activiteiten combineren met een gunstiger klimaat voor economische activiteiten in het buitenland. Nederland is een voorbeeld van de laatste. Nederland is gespecialiseerd in het faciliteren van geldstromen van en naar het buitenland door middel van o.a. haar uitgebreide verdragennetwerk. Deze geldstromen lopen via zogenaamde 'speciale financiële instellingen' (SFIs) in Nederland, ook wel brievenbusbedrijven genoemd. Een van de redenen dat Nederland fiscaal zo aantrekkelijk is is de praktijk van 'advanced tax rulings'. Bedrijven kunnen in Nederland vooraf zekerheid verkrijgen over de wijze waarop economische activiteiten belast zullen worden. Dit geeft hen de mogelijkheid om zonder gevolgen belastingconstructies uit te zetten waarbij zij zo min mogelijk belastingen hoeven te betalen.. Het Nederlandse netwerk van belastingverdragen is ook van cruciaal belang voor haar rol als financieel knooppunt.

Belastingverdragen en bronheffingen

Een van de manieren waarop Nederland zijn rol als knooppunt in de internationale economie versterkt is door middel van het sluiten van belastingverdragen, waaronder met ontwikkelingslanden. Deze belastingverdragen, of 'double taxation treaties' (DTTs), moeten voorkomen dat bedrijven actief in het buitenland belasting betalen over hun economische activiteiten in zowel het land waar het geld verdiend wordt, als het land waar het moederbedrijf gevestigd is. Ze bieden bedrijven rechtszekerheid en duidelijkheid over de geldende belastingregels in de landen waarin zij willen investeren.

Nederland wil via belastingverdragen echter ook bronheffingen op geldstromen zoals royalty's door ontwikkelingslanden verminderen, omdat deze het aantrekken van buitenlandse investeringen zouden belemmeren. Het is echter de vraag in hoeverre belastingtarieven doorslaggevend zijn bij het besluit van een bedrijf om ergens te investeren¹⁵. Een stabiel investeringsklimaat is daarbij vaker van belang dan het belastingtarief. Doordat Nederland met verdragspartners overeenkomt de bronheffing zo laag mogelijk te houden, laten bedrijven hun geldstromen via Nederland lopen om zo hun belastingafdrachten zo laag mogelijk te houden.

Bedrijven kunnen zo belastingbetaling in ontwikkelingslanden ontwijken. Dit werkt als volgt. Het belastingtarief op kapitaalstromen van een dochteronderneming buiten de EU

naar het bedrijf in Nederland wordt bepaald door het belastingverdrag tussen Nederland en het land waarin de dochteronderneming actief is. Ook het belastingtarief over de geldstromen tussen Nederland en het land waar het moederbedrijf geregistreerd is wordt bepaald door het belastingverdrag. In de meeste verdragen die Nederland afsluit wordt een lage bronheffing overeengekomen. Door het sluiten van een belastingverdrag met een belastingparadijs faciliteert Nederland de uitbetaling van, en daarmee belastingheffing over, kapitaalstromen in het belastingparadijs waar het moederbedrijf geregistreerd is. Het geld dat in het ontwikkelingsland verdiend wordt sluist het het bedrijf via een belastingverdrag naar Nederland, waarna het vervolgens naar een belastingparadijs gaat met wie Nederland ook een belastingverdrag heeft ondertekend. Zo wordt de belasting dus niet betaald in het land waar het verdiend is, waar hogere belastingtarieven op dividenden gelden, maar in Nederland of een belastingparadijs. Hoewel meestal antimisbruikmaatregelen om dergelijke belastingontwijking tegen te gaan in de verdragen worden opgenomen, ontberen ontwikkelingslanden doorgaans de capaciteit om deze effectief toe te passen. Nederland zet daarnaast sterk in op capaciteitsversterking om dit gebrek op te lossen. Zij doet dit onder andere via internationale fora als het IMF en het OECD Informal Task Force on Tax and Development maar Nederland wil dit ook zelf op gaan pakken.

Unfair Politics

Nederland fungeert als een schakel in de internationale economie. Het treedt op als een doorvoerhaven van dividendgelden en buitenlandse investeringen tussen dochterondernemingen -waar de belastbare economische activiteit daadwerkelijk plaatsvindt- en het moederbedrijf -waar de belasting daadwerkelijk afgedragen wordt. Onderzoeksinstituut SOMO schat dat Nederland als gevolg van haar belastingklimaat rond de 20.000 brievenbusbedrijven telt¹⁶. In 2006 kwamen de bruto transacties van deze 'bijzondere financiële instellingen' in Nederland opgeteld tot een totaalbedrag van € 4.600 miljard¹⁷. De rol van Nederland als knooppunt in de internationale economie heeft volgens de huidige staatssecretaris van Financiën Frans Weekers (VVD) voor Nederland een toegevoegde economische waarde van jaarlijks zo'n €1.5 miljard¹⁸, ca. 0,3% van het BNP. Een derde van dit bedrag komt ten goede aan financiële professionals.

De specifieke belastingvoordelen die Nederland aan multinationale ondernemingen biedt dragen bij aan de omvangrijke kapitaalvlucht vanuit ontwikkelingslanden. Het ontwijken van belastingen via Nederland is niet illegaal (zie box 1). Wel is het strijdig met de geest van belastingwetten en zeker vanuit het oogpunt van armoedebestrijding absoluut onrechtvaardig. Ondanks de inzet van Nederland op capaciteitsversterking in ontwikkelingslanden om hun belastingstelsel en -administratie te sterken in hun strijd tegen belastingontwijking, zijn ook aanpassingen in het Nederlandse beleid noodzakelijk.

Het is echter wel van belang te benadrukken dat het Nederlandse belastingstelsel één van de (vele) factoren is in de belastingproblematiek van ontwikkelingslanden. Een duurzame oplossing vereist per definitie een brede, multilaterale aanpak en zal dus nooit van Nederland alleen kunnen komen.

Conclusie: the time is now!

We leven in een snel veranderende wereld, waar traditionele ontwikkelingslanden steeds verder integreren in de wereldeconomie. Dit biedt weliswaar grote kansen voor ontwikkelingslanden, maar brengt ook de nodige risico's met zich mee. Iedereen zou er van moeten profiteren dat multinationals steeds vaker en op steeds grotere schaal actief zijn in ontwikkelingslanden. Nederland maakt het met haar belastingbeleid echter mogelijk dat multinationals hun belasting niet afdragen in de landen aan wie het rechtmatig toekomt, maar wegsluizen via de Zuidas. Hierdoor lopen ontwikkelingslanden miljoenen euro's mis. Euro's die ze in gezondheidszorg en onderwijs hadden kunnen investeren.

Het kabinetsbeleid op het gebied van ontwikkelingssamenwerking heeft tot doel het vergroten van zelfredzaamheid en mogelijkheden voor particulier initiatief in ontwikkelingslanden. Juist een fair belastingbeleid kan een cruciale bijdrage leveren aan het bereiken van deze doelstellingen, en er voor zorgen dat Nederland niet met de ene hand geeft en de ander neemt. Met de herziening van het OS-beleid is daarom hét moment aangebroken voor Nederland om ook op het gebied van belasting de daad bij het woord voegen en een coherent belastingbeleid te voeren. Fair taxes nu!

Beleidsaanbevelingen

- De Nederlandse regering moet zoals de motie-Vendrik voorschrijft het Nederlandse belastingbeleid doorlichten op belastingontwijking en –ontduiking door multinationale ondernemingen in Nederland en de gevolgen ervan voor ontwikkelingslanden. Er is momenteel nog teveel onduidelijkheid omtrent de cijfers om echt een goed beeld te krijgen van de mate waarin Nederland hieraan bijdraagt.
- Door het gebrek aan transparantie en informatie is het onmogelijk om te controleren hoe bedrijven hun geldstromen beheren, waardoor praktijken als transfer pricing moeilijk te bestrijden zijn. De Minister van Financiën moet zich daarom bij de EU en de International Accounting Standards Board inzetten voor de invoer van country-by-country reporting.
- De Minister van Financiën moet aandringen bij de OESO dat deze de modelconventie voor TIEAs herziet. Nederland moet ook blijven aandringen op controle op uitvoering van de TIEAs in ontwikkelingslanden en landen hierin technisch ondersteunen, samen met het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Een multilaterale aanpak in plaats van het huidige bilaterale uitgangspunt zou er daarnaast voor zorgen dat ontwikkelingslanden ook zwaardere verdragen kunnen ondertekenen.
- Nederland moet haar verdragsbeleid ten aanzien van ontwikkelingslanden tegen het licht houden. In de toekomst moet Nederland alleen verdragen afsluiten als er sprake is van substantiële economische en ontwikkelingsbelangen voor *beide* partijen.
- De Minister van Financiën moet zowel in internationaal als in nationaal verband meer ruimte geven voor bronheffing in ontwikkelingslanden, om zo hun belastinggrondslag zeker te stellen.

Box 1: Definitie belastingparadijs

In 1998 heeft de OESO de criteria neergelegd aan de hand waarvan een belastingparadijs kan worden geïdentificeerd. De vier hoofdindicatoren zijn²⁵:

- 1) Geen of te verwaarlozen belasting op het betreffende inkomen (uit winst)
- 2) Gebrek aan effectieve informatiewisseling door (excessief) bankgeheim
- 3) Gebrek aan transparantie door (excessief) bankgeheim
- 4) Geen substantiële (bedrijfs)activiteit

Grofweg gesteld zijn er drie niveaus te onderscheiden als het om belastingparadijzen gaat. In het eerste type wordt geen enkele belasting geheven en is financiële dienstverlening veruit de belangrijkste sector van de economie. Voorbeelden van dit soort 'pure' belastinghavens zijn de Britse Maagdeneilanden, de Kaaimaneilanden en Kanaaleiland Jersey. Een tweede groep bestaat uit landen waar op verschillende vormen van inkomen effectief en progressief belasting wordt geheven maar waar speciale mechanismen bedrijven de mogelijkheid bieden bepaalde inkomsten niet of nauwelijks te laten belasten. Nederland – met haar gunstig belastingklimaat voor multinationale ondernemingen (MNOs) en zogeheten "postbusbedrijven" – valt onder deze groep. Als laatste zijn er nog landen zonder specifieke mechanismen, maar waar het algemene belastingniveau simpelweg lager ligt dan in een buurland. Veel 'pure' belastingparadijzen zijn in feite ontwikkelingslanden. In de jaren '70 en '80 werden veel landen door de Bretton Woods instituties en hun vroegere kolonistoren hiertoe gestimuleerd als zijnde een goede ontwikkelingsstrategie. Niet elk 'puur' belastingparadijs is dus hetzelfde.

Fraude of slim boekhouden?

Er bestaan verschillende strategieën die een bedrijf kan gebruiken om haar belastingafdrachten zo laag mogelijk te maken. Deze strategieën lopen uiteen van pure belastingfraude tot het slim gebruikmaken van door een overheid beschikbaar gestelde aftrekmechanismen. Hiertussen zitten nog belastingontduiking, (agressieve) belastingontwijking en belastingplanning. Bij benadering kun je stellen dat belastingplanning het slim plannen is van activiteiten binnen een multinationale onderneming (MNO) om zo min mogelijk belasting te betalen. Belastingontwijking houdt in dat een bedrijf eveneens op legale, maar agressievere wijze de belastingdruk minimaliseert door gebruik te maken van mogelijkheden die bedoeld of onbedoeld door de overheid zijn gecreëerd. Belastingontduiking vervolgens is het niet betalen van belasting terwijl dit wel verplicht is, door bijvoorbeeld zwart te werken of door spaargeld onder te brengen op een anonieme buitenlandse rekening.

Ergens tussen belastingontduiking en belastingontwijking worden activiteiten legitiem en juridisch 'acceptabel', maar een duidelijke grens is niet waarneembaar. Zeker is wel dat ook *belastingontwijking* een doorgaans (door de overheid) niet gewenste activiteit is en dat vooral vanuit een ontwikkelingsperspectief deze strategieën ethisch niet kloppen – UnFair dus.

Box 2: Transfer Pricing

Een voorbeeld van hoe bedrijven belastingbetaling weten te vermijden is 'transfer pricing'. Transfer pricing is een *legale* praktijk die door veel MNCs wordt toegepast om belastingbetaling te ontwijken. Doordat met transfer pricing de belasting niet wordt betaald daar waar het geld wordt verdiend is het, hoewel legaal, ethisch niet verantwoord. Om praktijken als transfer pricing te bestrijden is meer transparantie en informatie nodig over de geldstromen die landen in en uit vloeien. De huidige internationale regelgeving schiet daarin tekort.

Transfer pricing werkt als volgt²⁶. Stel, concern Z bezit twee bedrijven, bedrijf A en bedrijf B. Bedrijf A zit in Nigeria, en bedrijf B in Groot-Brittannië. Bedrijf B verkoopt fietsen voor € 10. De productiekosten voor een fiets zijn € 2 in Nigeria, en voor de verkoop in GB € 3. Bedrijf B maakt dus € 5 winst. Stel nu dat het belastingtarief op winst in Nigeria 40% is, en in GB 10%. Normaliter zouden twee bedrijven na onderhandeling tot een eerlijke onderlinge verkoopprijs komen, dit is de 'arm's length price', de marktprijs. Echter, omdat bedrijf A en B dezelfde eigenaar hebben, zal de eigenaar, concern Z, er voor willen zorgen dat hij zoveel mogelijk winst maakt uit deze onderlinge transactie, en dus zo min mogelijk belasting betaalt. Omdat het belastingtarief in Nigeria vele malen hoger is dan in GB, zal Z proberen de winst af te dragen in GB. Immers, 40% van € 5 is € 2, en 10% van € 5 is € 50 cent. Concern Z zal er dan voor zorgen dat bedrijf A zijn product voor € 3 verkoopt aan B, zodat deze € 5 winst kan declareren in GB, en dus 30% minder belasting betaalt. Dit principe heet *transfer pricing*, waardoor bedrijven in landen met hogere belastingtarieven op grote schaal belastinginkomsten mislopen.

Er zijn wel handelsafspraken om de 'arm's length price' voor een goed vast te stellen en zo transfer pricing tegen te gaan. Het is echter moeilijk is om de eerlijke marktprijs te beoordelen, waarbij ook bijvoorbeeld de waarde van het merk in mee moet worden genomen, waardoor deze afspraken vaak te kort schieten.

Box 3: Case SABMiller

Belastinginkomsten van ontwikkelingslanden worden ondermijnd door belastingontwijking van multinationals. ActionAid heeft een onderzoeksrapport gepubliceerd over belastingontwijking door het bierconcern SABMiller. De organisatie maakte schattingen dat Afrika dankzij het omzeilen van de fiscus door SABMiller jaarlijks zo'n €11,5 miljoen misloopt²⁷. ActionAid schat dat Ghana door transfer pricing van SABMiller jaarlijks bijna €800.000 aan belastinginkomsten verliest.

Volgens ActionAid zijn ontwikkelingslanden vaak niet bij machte om dergelijke belastingontwijking te weerstaan door gebrekkige wetgeving en een zwak ambtelijk apparaat. Ghana bijvoorbeeld int jaarlijks bijna €330 miljoen aan vennootschapsbelasting, maar heeft niet meer dan 52 ambtenaren die zich met grote belastingbetalers bezig houden²⁸. Hiervan zit slechts een fractie op belastingcontrole. Het onderzoek van ActionAid maakt de noodzaak van zowel het ondersteunen

van ontwikkelingslanden in hun belastingcontrole, als het vergroten van de transparantie van internationale geldstromen duidelijk.

Noten

¹ Raymond Baker, 2005. *Capitalisms Achilles Heel: Dirty Money and How to Renew the Free-Market System* New Jersey: John Wiley & sons. Zie ook Eurodad:

http://www.eurodad.org/uploadedFiles/Whats_New/Reports/factsheet_capitalflight08.pdf

² Oxfams schatting van \$50 miljard is de meest conservatieve in omloop (2001: *Tax Havens: Releasing the Hidden Billions for Poverty Eradication*). Het Tax Justice Network houdt aan dat ontwikkelingslanden door belastingontduiking, ontwijking en competitie jaarlijks minimaal \$385 miljard mislopen. (Oikos 2008: *De Omgekeerde Wereld*, p. 37). Duits minister voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling Heidemarie Wieczorek-Zeul stelde recentelijk zelfs dat ontwikkelingslanden door belastingontwijking en -ontduiking \$500 miljard per jaar verliezen. (DFID 2009: *Why Tax Matters for International Development* p. 5).

³ ActionAid, 2008. *Hole in the Pocket. Why Unpaid Taxes are the Missing Link in Development Finance*. http://www.actionaid.org.uk/doc_lib/hole_in_pocket_report.pdf

⁴ Stichting Oikos, 2008. *De Omgekeerde Wereld of Hoe Ontwikkelingslanden het Rijke Westen Financiereren*. p. 37.

⁵ In 2005 schatte het IMF in dat van elke dollar die ontwikkelingslanden door het verlagen van de handelstarieven zijn misgelopen, slechts 30 cent is teruggewonnen via BTW. (Oikos 2008: 35.) Dit komt o.a. door eerdergenoemde interne problemen (bijv. corruptie). Hier komt bij dat veel Afrikaanse landen geen verschillende BTW tarieven hanteren waardoor arme gezinnen proportioneel harder worden geraakt.

⁸ Tax Justice Network, 2009. *Draft TJN Briefing Paper Tax Information Exchange Arrangements*.

⁹ Tax Justice Network, 2005. *Tax Justice Briefing: source and residence taxation*. Via: <http://www.taxjustice.net/cms/upload/pdf/Sourceresidence.pdf>

¹⁰ Spencer, D., 2011. *The US – Chile income tax treaty: a guide for other developing countries*. Via: <http://taxjustice.blogspot.com/2011/02/us-chile-income-tax-treaty-guide-for.html>

¹¹ Idem.

¹² Tax Justice Network, n.d. *Double tax treaties and tax information exchange agreements: What advantages for developing countries?* Via:

http://www.taxjustice.net/cms/upload/pdf/DTTs_100126_TIEAs-Developing-Countries.pdf

¹³ De consensus van Monterrey die voorziet in de financiering van de MDGs verplicht ontwikkelde landen meer en effectievere hulp te verschaffen. Op hun beurt zeggen ontwikkelingslanden toe meer nationale financiële middelen te mobiliseren om hun hulpafhankelijkheid te verminderen. Deze afspraken zijn opnieuw bevestigd tijdens de tweede ronde van deze VN-conferentie eind 2008 te Doha.

¹⁴ Zie voor meer informatie website United Nations Millennium Development Goals Goal 8:

<http://www.un.org/millenniumgoals/global.shtml>

¹⁵ Michielse, G. Mag het een beetje minder koopman zijn? In: Nederlands Tijdschrift voor Fiscaal Recht, 24-2-2011.

¹⁶ SOMO, 2007. Tax haven and development partner: incoherence in Dutch government policies.

¹⁷ Ibid.

¹⁸ Antwoord kamervragen Braakhuis (GroenLinks) 14-01-2011. 2011Z00618.

²⁵ OECD. Tax Haven Criteria. Via:

http://www.oecd.org/document/63/0,3343,en_2649_33745_30575447_1_1_1_1,00.html

²⁶ Zie ook: Murphy, R., 2007. A discussion on transfer pricing and its impact on taxation. Via: http://www.youtube.com/watch?v=_rK5InIEvmw

²⁷ ActionAid, 2010. Calling Time. Why SABMiller should stop dodging taxes in Africa.

²⁸ Ibid.

Fair Politics is in cooperation with:

Fair Politics is an initiative of the Evert Vermeer Foundation and is sponsored by

The content of this publication is the sole responsibility of Fair Politics and does not necessarily reflect the position of the sponsors.